

УДК 328.34:002.6

Л.М. ЗАДОРОВНИЙ, кандидат економічних наук,
головний науковий співробітник НДЦПІ АПрН України
Б.Л. РАЦІБОРИНСЬКИЙ, кандидат економічних наук,
завідувач лабораторії НДЦПІ АПрН України

ДО ОГЛЯДУ СТАНУ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У ІНФОРМАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Анотація. *Щодо змін у інформаційному законодавстві України за період січень – червень 2008 р.*

Суттєвого удосконалення змісту та структури законодавства у сфері інформації та інформатизації протягом січня – червня 2008 р. не відбулося. Проте можна констатувати, що деякі принципові документи все ж були прийняті, такі як:

- *Указ Президента України від 7 лютого 2008 року № 109/2008 “Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування”.*

Нормативний акт спрямований на підвищення “прозорості” влади та її ефективності у роботі зі зверненнями громадян.

Для реалізації цієї мети Кабінету Міністрів України, іншим органам виконавчої влади доручається вжити невідкладних заходів щодо ретельнішого розгляду звернень громадян, надання своєчасних та повних відповідей, недопущення безпідставної передачі розгляду звернень іншим органам чи визнання їх необґрунтованими без роз’яснення заявникам порядку оскарження прийнятих за ними рішень тощо.

Важливим є акцентування уваги на необхідності запровадження нових форм взаємодії між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, фізичними і юридичними особами, в тому числі можливості реалізації громадянами права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування шляхом подання звернень із використанням мережі Інтернет. До 1 січня 2009 року планується запровадити єдину комп’ютерну систему обліку звернень громадян та контролю за вирішенням порушених у них питань в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування. Крім того, передбачається впровадження у шестимісячний строк єдиної методики оцінки організації роботи зі зверненнями громадян в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування.

В указі звертається увага на необхідності проведення аналітичної роботи у зазначеній сфері діяльності, зокрема, з’ясування причин, що породжують повторні звернення громадян, аналізу випадків безпідставної відмови в задоволенні законних вимог заявників, проявів упередженості, халатності та формалізму при розгляді звернень.

Серед інших аспектів слід відмітити акцент на забезпеченні створення та функціонування гарячих ліній і телефонів довіри, запровадженні постійного контролю за організацією роботи посадових та службових осіб із зверненнями громадян та на посиленні відповідальності за невиконання чи неналежне виконання службових обов’язків щодо розгляду звернень громадян.

Здійснення певних заходів контролю щодо виконання Указу буде здійснюватися, у тому числі, й шляхом висвітлення органами виконавчої влади через засоби масової інформації та розміщення на офіційних веб-сайтах відповідних органів матеріалів щодо

організації роботи зі зверненнями громадян, графіків особистих прийомів громадян посадовими особами цих органів.

• *Постанова Кабінету Міністрів України від 26 березня 2008 р. № 272 “Про утворення Державного комітету інформатизації України”.*

На базі управління інформатизації Державного департаменту з питань зв'язку та інформатизації, що ліквідується, створено Державний комітет інформатизації України (далі – Держкомінформатизації України), який є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністерство транспорту та зв'язку України. При цьому до сфери управління Держкомінформатизації України передається державне підприємство “Міжнародний науковий центр технологій програмування “Технософт” і державне підприємство “Державний центр інформаційних ресурсів України”.

Постановою також затверджено Положення про Держкомінформатизації України.

Сенс створення комітету полягає у забезпеченні реалізації державної політики у сфері інформатизації, формування та використання національних інформаційних ресурсів, створення умов для розвитку інформаційного суспільства.

На Держкомінформатизації України, крім загальних завдань щодо участі у формуванні та реалізації державної політики у зазначеній сфері права та вдосконалення інфраструктури інформатизації, покладені завдання формування Національної програми інформатизації та забезпечення її виконання, координація діяльності органів виконавчої влади у цій сфері, сприяння розвитку підприємництва на конкурентних засадах у сфері інформатизації, формування та використання національних інформаційних ресурсів і надання інформаційних послуг тощо.

Відповідно до цих завдань Держкомінформатизації України, зокрема, забезпечує розроблення та впровадження Національної системи індикаторів розвитку інформаційного суспільства, виконує функції генерального державного замовника Національної програми інформатизації, розробляє єдині норми, стандарти і технічні регламенти програмного забезпечення, структуру інформаційних ресурсів, здійснює управління та координацію діяльності з питань, пов'язаних з формуванням, використанням та захистом національних інформаційних ресурсів, забезпечує ведення Національного реєстру електронних інформаційних ресурсів тощо.

• *Постанова Кабінету Міністрів України від 7 травня 2008 р. № 439 “Про Державну цільову програму розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки” та*

Постанова Кабінету Міністрів України від 14 травня 2008 р. № 447 “Про Державну цільову програму створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009-2013 роки”.

Ці програми спрямовані на розвиток інноваційної моделі функціонування економіки України, створення інноваційної інфраструктури, стимулювання діяльності винахідників, раціоналізаторів, науковців, що мають завершені науково-технічні розробки.

Метою Програми розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки визначено створення правових, економічних і організаційних умов для розвитку та ефективного функціонування системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки як основи реалізації такої державної політики.

Для реалізації цієї мети передбачається удосконалити механізм проведення моніторингу та аналізу стану інноваційного розвитку економіки; запровадити механізми державної підтримки та стимулювання інноваційної діяльності, зокрема, порівняно з аналогічними механізмами, що застосовуються в інших країнах; активізувати процес громадського обговорення питань формування та реалізації державної інноваційної політики та залучити у цю сферу економіки інвесторів, удосконалити нормативно-правову базу з питань інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики тощо. Програма розрахована на 2009 – 2011 роки.

Створення системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки здійснюватиметься на базі Українського інституту науково-технічної та економічної інформації МОН і регіональних центрів науково-технічної та економічної інформації.

Метою Програми Державної цільової економічної програми створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009 – 2013 роки є створення протягом цього часу такої інноваційної інфраструктури, яка здатна забезпечити ефективне використання вітчизняного науково-технічного потенціалу, підвищення рівня інноваційності та конкурентоспроможності національної економіки.

Виходячи з тексту постанови, інноваційна інфраструктура може бути представлена таким чином:

Важливою складовою є формування фінансово-економічної підсистеми. При цьому слід враховувати високі комерційні ризики інвестування у зазначену сферу, значні фінансові витрати, тривалий строк окупності. Передбачається, що фінансування Програми здійснюватиметься за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів, а також інвестицій підприємств та організацій, грантів міжнародних організацій.

Виробничо-технологічна підсистема включає базову та допоміжну інфраструктуру. До базової інфраструктури належать суб'єкти, що забезпечують розвиток науково-технологічного та інноваційного потенціалу країни (науково-дослідні інститути, вищі навчальні заклади, державні лабораторії, лабораторії промислових підприємств тощо), а до допоміжної – суб'єкти, що забезпечують процеси впровадження інновацій на всіх стадіях (консультативні, інформаційні та лізингові компанії, венчурні фонди тощо).

Розбудова виробничо-технологічної підсистеми здійснюється за такими пріоритетами:

- створення цілісної інноваційної інфраструктури на базі наукових установ та вищих навчальних закладів;

- підтримка і розвиток інноваційних малих підприємств;
- створення інноваційної інфраструктури на регіональному рівні з одночасним забезпеченням міжрегіональної координації;
- оптимізація і розширення мережі центрів інформаційно-консультаційної підтримки інноваційної діяльності;
- розбудова інфраструктури кадрового забезпечення інноваційної діяльності.

Постанова містить перелік завдань та заходів, які необхідно реалізувати для реалізації поставлених цілей.

Вбачається, що виконання зазначених програм сприятиме підвищенню рівня конкурентоспроможності економіки шляхом проведення моніторингу стану інноваційного розвитку, підвищення наукового рівня обґрунтування підходів до формування та реалізації державної інноваційної політики, створення умов для широкого доступу громадськості до обговорення питань, пов'язаних з формуванням та реалізацією державної інноваційної політики, забезпечення підтримки малого інноваційного бізнесу та розвитку мережі нових елементів інноваційної інфраструктури (інноваційних центрів, центрів трансферу технологій, наукових парків, регіональних інноваційних кластерів, інноваційних бізнес-інкубаторів тощо).

• *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 червня 2008 р. № 821-р “Про затвердження плану заходів щодо виконання у 2008 році Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу”.*

Нормативний акт стосується адаптації законодавства України до Директиви № 2001/29/ЄС від 22 травня 2001 р. про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав в інформаційному суспільстві.

• *Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.05.2008 № 784-р “Про затвердження плану заходів щодо реалізації у 2008 році Концепції сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства”.*

Передбачає розробку і подання на розгляд Кабінету Міністрів України проекту Закону України “Про доступ до інформації”, в якому визначено: порядок реалізації права на доступ громадян до інформації; поняття службової таємниці та критеріїв віднесення інформації до такої категорії; порядок доступу до службової таємниці; підстави для встановлення плати за надання інформації за запитом; відповідальність посадових осіб за порушення вимог щодо доступу до інформації.

Підсумовуючи вищезазначене, можна констатувати, що законодавство в інформаційній сфері стосовно правового регулювання інформаційних відносин розвивається у напрямку гармонізації відносин громадян з владою, формування за допомогою державної підтримки інноваційної інфраструктури і, як наслідок, підвищення рівня інноваційності та конкурентоспроможності національної економіки.

Використана література:

1. Про першочергові заходи щодо забезпечення реалізації та гарантування конституційного права на звернення до органів державної влади та органів місцевого самоврядування [Текст]: Указ Президента України : [від 07.02.2008 р. № 109/2008] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 10. – Ст. 239. – Офіційний вісник Президента України. – 2008. – № 5. – Ст. 207.
2. Про додаткові заходи щодо забезпечення розвитку наукової сфери [Текст] : Указ Президента України : [від 16.05.2008 р. № 444/2008] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 35. – Ст. 1168.
3. Про порядок використання у 2008 році коштів, передбачених у державному бюджеті для розвитку та супроводження Урядової інформаційно-аналітичної системи з питань надзвичайних ситуацій [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України : [від 22.02.2008 р. № 82] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 15. – Ст. 389.

4. Про затвердження Порядку використання у 2008 році коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання Комплексної програми розвитку системи зв'язку, оповіщення та інформатизації Міністерства з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України : [від 22.02.2008 р. № 80] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 15. – Ст. 387.

5. Про порядок використання у 2008 році коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки розвитку інфраструктури наукової діяльності у сфері зв'язку та інформатизації [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України : [від 27.02.2008 р. № 106] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 17. – Ст. 441.

6. Про використання у 2008 році коштів, передбачених у державному бюджеті за програмами в інформаційній і видавничій сфері [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України : [від 05.03.2008 р. № 127] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 18. – Ст. 484.

7. Про порядок використання у 2008 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на комп'ютеризацію та інформатизацію загальноосвітніх навчальних закладів районів [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України : [від 26.03.2008 р. № 246] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 25. – Ст. 768.

8. Про порядок використання у 2008 році коштів, передбачених у державному бюджеті для інформатизації, комп'ютеризації і забезпечення навчальних закладів сучасними технічними засобами навчання з природничо-математичних і технологічних дисциплін [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України : [від 26.03.2008 р. № 239] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 24. – Ст. 739.

9. Про утворення Державного комітету інформатизації України [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України : [від 26.03.2008 р. № 272] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 25. – Ст. 791.

10. Про затвердження Державної цільової програми розвитку системи інформаційно-аналітичного забезпечення реалізації державної інноваційної політики та моніторингу стану інноваційного розвитку економіки [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України : [від 07.05.2008 р. № 439] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 34. – Ст. 1150.

11. Про затвердження Державної цільової економічної програми “Створення в Україні інноваційної інфраструктури” на 2009-2013 роки [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України : [від 14.05.2008 р. № 447] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 36.

12. Про затвердження плану заходів щодо виконання у 2008 році загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України : [від 11.06.2008 р. № 821-р]. – Режим доступу: www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=821-2008-%F0&p=122596120753725

13. Питання Центру сприяння інституційному розвитку державної служби [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України : [від 04.06.2008 № 528] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 41.

14. Про схвалення Концепції Державної цільової програми популяризації вітчизняної книговидавничої продукції на 2009 – 2012 роки [Текст] : Розпорядження Кабінету Міністрів України : [від 28.05.2008 № 772-р] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 39. – Ст. 1303.

15. Про затвердження Державної цільової програми інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2008-2011 роки [Текст] : Постанова Кабінету Міністрів України : [від 28.05.2008 № 502] // Офіційний вісник України. – 2008. – № 39. – Ст. 1301.

16. Про затвердження плану заходів щодо реалізації у 2008 році Концепції сприяння органами виконавчої влади розвитку громадянського суспільства [Електронний ресурс] : Розпорядження Кабінету Міністрів України : [від 28.05.2008 № 784-р]. – Режим доступу: www.zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=o2&find=1&typ=6

~~~~~ * * * ~~~~~